KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 24.5.2023 r.
COM(2023) 603 final

Zalecenie

ZALECENIE RADY

w sprawie krajowego programu reform Czech na 2023 r., zawierające opinię Rady na temat przedstawionego przez Czechy programu konwergencji na 2023 r.

{SWD(2023) 603 final}

Zalecenie

ZALECENIE RADY

w sprawie krajowego programu reform Czech na 2023 r., zawierające opinię Rady na temat przedstawionego przez Czechy programu konwergencji na 2023 r.

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 121 ust. 2 i art. 148 ust. 4,

uwzględniając rozporządzenie Rady (WE) nr 1466/97 z dnia 7 lipca 1997 r. w sprawie wzmocnienia nadzoru pozycji budżetowych oraz nadzoru i koordynacji polityk gospodarczych[1], w szczególności jego art. 9 ust. 2,

uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1176/2011 z dnia 16 listopada 2011 r. w sprawie zapobiegania zakłóceniom równowagi makroekonomicznej i ich korygowania[2], w szczególności jego art. 6 ust. 1,

uwzględniając zalecenie Komisji Europejskiej,

uwzględniając rezolucje Parlamentu Europejskiego,

uwzględniając konkluzje Rady Europejskiej,

uwzględniając opinię Komitetu ds. Zatrudnienia,

uwzględniając opinię Komitetu Ekonomiczno-Finansowego,

uwzględniając opinię Komitetu Ochrony Socjalnej,

uwzględniając opinię Komitetu Polityki Gospodarczej,

a także mając na uwadze, co następuje:

(1) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/241[3] ustanawiające Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności weszło w życie 19 lutego 2021 r. Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności zapewnia państwom członkowskim wsparcie finansowe służące realizacji reform i inwestycji, co pociąga za sobą impuls fiskalny finansowany przez UE. Zgodnie z priorytetami europejskiego semestru przyczynia się on do ożywienia gospodarczego i społecznego oraz do wdrażania zrównoważonych reform i inwestycji, których celem jest w szczególności promowanie zielonej i cyfrowej transformacji oraz zwiększenie odporności gospodarek państw członkowskich. Pomaga również wzmocnić finanse publiczne oraz pobudzić wzrost gospodarczy i tworzenie miejsc pracy w średnim i długim okresie, a także zwiększyć spójność terytorialną wewnątrz UE i wspierać dalsze wdrażanie Europejskiego filaru praw socjalnych. Maksymalny wkład finansowy dla każdego

[1] Dz.U. L 209 z 2.8.1997, s. 1.

[2] Dz.U. L 306 z 23.11.2011, s. 25.

[3] Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/241 z dnia 12 lutego 2021 r. ustanawiające Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (Dz.U. L 57 z 18.2.2021, s. 17).

państwa członkowskiego w ramach Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności został zaktualizowany w dniu 30 czerwca 2022 r., zgodnie z art. 11 ust. 2 rozporządzenia (UE) 2021/241.

(2) Dnia 22 listopada 2022 r. Komisja przyjęła roczną analizę zrównoważonego wzrostu gospodarczego na 2023 r.[4], rozpoczynając tym samym cykl europejskiego semestru na rzecz koordynacji polityki gospodarczej w 2023 r. W dniu 23 marca 2023 r. Rada Europejska zatwierdziła priorytety tej rocznej analizy skupione wokół czterech wymiarów konkurencyjnej zrównoważoności. W dniu 22 listopada 2022 r., działając na podstawie rozporządzenia (UE) nr 1176/2011, Komisja przyjęła również sprawozdanie przedkładane w ramach mechanizmu ostrzegania na 2023 r., w którym wskazała Czechy jako jedno z państw członkowskich, w których mogą występować zakłócenia równowagi lub które są narażone na takie zakłócenia i w przypadku których potrzebna będzie szczegółowa ocena sytuacji. Komisja przyjęła również zalecenie dotyczące zalecenia Rady w sprawie polityki gospodarczej w strefie euro, które zostało przyjęte przez Radę w dniu 16 maja 2023 r., a także wniosek dotyczący wspólnego sprawozdania o zatrudnieniu na 2023 r., w którym przeanalizowano wdrażanie wytycznych dotyczących zatrudnienia i zasad Europejskiego filaru praw socjalnych i które zostało przyjęte przez Radę w dniu 13 marca 2023 r.

(3) Choć gospodarki UE wykazują się niezwykłą odpornością, kontekst geopolityczny nadal wywiera negatywny wpływ. W czasie gdy UE stanowczo popiera Ukrainę, unijny program polityki gospodarczej i społecznej skupia się na ograniczaniu w perspektywie krótkoterminowej negatywnych skutków wstrząsów energetycznych dla znajdujących się w trudnej sytuacji gospodarstw domowych i przedsiębiorstw, a także na kontynuowaniu działań mających na celu realizację zielonej i cyfrowej transformacji, wspieranie zrównoważonego wzrostu gospodarczego sprzyjającego włączeniu społecznemu, zachowanie stabilności makroekonomicznej oraz zwiększenie odporności w perspektywie średnioterminowej. W programie tym silny nacisk kładzie się też na zwiększenie konkurencyjności i wydajności.

(4) W dniu 1 lutego 2023 r. Komisja wydała komunikat pt. „Plan przemysłowy Zielonego Ładu na miarę epoki neutralności emisyjnej”[5] mający na celu pobudzenie konkurencyjności unijnego przemysłu neutralnego emisyjnie oraz wspieranie szybkiej transformacji w kierunku gospodarki neutralnej dla klimatu. Plan ten stanowi uzupełnienie bieżących wysiłków w ramach Europejskiego Zielonego Ładu i REPowerEU. Celem planu jest stworzenie bardziej sprzyjającego otoczenia dla zwiększenia zdolności produkcyjnych UE w zakresie technologii i produktów neutralnych emisyjnie niezbędnych do osiągnięcia ambitnych celów klimatycznych UE, jak również zapewnienie dostępu do odpowiednich surowców krytycznych, m.in. przez dywersyfikację źródeł, właściwą eksploatację zasobów geologicznych w państwach członkowskich i maksymalny recykling surowców. Plan opiera się na czterech filarach: przewidywalnym i uproszczonym otoczeniu regulacyjnym, przyspieszeniu dostępu do finansowania, podnoszeniu umiejętności oraz otwartym handlu zapewniającym odporne łańcuchy dostaw. W dniu 16 marca 2023 r. Komisja wydała również komunikat pt. „Długoterminowa konkurencyjność UE: perspektywa na przyszłość po 2030 r.”[6], oparty na dziewięciu wzajemnie wzmacniających się czynnikach i mający na celu wypracowanie ram regulacyjnych sprzyjających

4 COM(2022) 780 final.
5 COM(2023) 62 final.
6 COM(2023) 168 final.

wzrostowi gospodarczemu. W komunikacie tym wyznaczono priorytety polityki nastawione na aktywne zapewnienie ulepszeń strukturalnych, dobrze ukierunkowanych inwestycji oraz środków regulacyjnych służących długoterminowej konkurencyjności UE i jej państw członkowskich. Poniższe zalecenia przyczyniają się do realizacji tych priorytetów.

(5) W 2023 r. europejski semestr na rzecz koordynacji polityki gospodarczej nadal rozwija się równolegle z wdrażaniem Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności. Pełne wdrożenie planów odbudowy i zwiększania odporności pozostaje nieodzowne do realizacji priorytetów politycznych w ramach europejskiego semestru, ponieważ plany te uwzględniają wszystkie stosowne zalecenia dla poszczególnych krajów wydane w ostatnich latach lub ich znaczną część. Zalecenia dla poszczególnych krajów na lata 2019, 2020 i 2022 pozostają aktualne również w odniesieniu do planów odbudowy i zwiększania odporności, które są uzupełniane, aktualizowane lub zmieniane zgodnie z art. 14, 18 i 21 rozporządzenia (UE) 2021/241.

(6) Przyjęte w dniu 27 lutego 2023 r. rozporządzenie w sprawie REPowerEU[7] ma na celu szybkie zredukowanie zależności Unii Europejskiej od importu paliw kopalnych z Rosji. Przyczyni się to do bezpieczeństwa energetycznego i dywersyfikacji dostaw energii w Unii przy jednoczesnym zwiększeniu wykorzystania odnawialnych źródeł energii, zdolności magazynowania energii oraz efektywności energetycznej. Rozporządzenie to umożliwia państwom członkowskim dodanie do krajowych planów odbudowy i zwiększania odporności nowego rozdziału dotyczącego REPowerEU w celu finansowania kluczowych reform i inwestycji, które pomogą w osiągnięciu celów REPowerEU. Przyczynią się one również do pobudzenia konkurencyjności unijnego przemysłu neutralnego emisyjnie, zgodnie z założeniami Planu przemysłowego Zielonego Ładu na miarę epoki neutralności emisyjnej, oraz do realizacji zaleceń krajowych dotyczących energii, wydanych w 2022 r. oraz w stosownych przypadkach w 2023 r. Rozporządzeniem w sprawie REPowerEU wprowadzono nową kategorię bezzwrotnego wsparcia finansowego, udostępnianego państwom członkowskim na finansowanie nowych reform i inwestycji związanych z energią w ramach planów odbudowy i zwiększania odporności.

(7) Dnia 8 marca 2023 r. Komisja przyjęła komunikat zawierający wytyczne dotyczące polityki fiskalnej w 2024 r. Jego celem jest wsparcie państw członkowskich w przygotowaniu programów stabilności i konwergencji, a przez to wzmocnienie koordynacji polityki[8]. Komisja przypomniała, że ogólna klauzula wyjścia paktu stabilności i wzrostu zostanie zdezaktywowana z końcem 2023 r. Zaapelowała, by w latach 2023–2024 polityka fiskalna służyła zapewnieniu średniookresowej zdolności do obsługi długu, jak również zwiększeniu potencjalnego wzrostu w zrównoważony sposób. Zachęciła państwa członkowskie, aby w swoich programach stabilności i konwergencji na 2023 r. określiły, w jaki sposób ich plany fiskalne zapewnią przestrzeganie wartości referencyjnej, która w odniesieniu do deficytu wynosi 3 % PKB, jak również realistyczną i ciągłą redukcję długu lub utrzymanie go na ostrożnym poziomie w perspektywie średnioterminowej. Komisja wezwała państwa członkowskie, by stopniowo wycofywały krajowe środki fiskalne służące ochronie

[7] Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/435 z dnia 27 lutego 2023 r. w sprawie zmiany rozporządzenia (UE) 2021/241 w odniesieniu do rozdziałów REPowerEU w planach odbudowy i zwiększania odporności oraz zmiany rozporządzeń (UE) nr 1303/2013, (UE) 2021/1060 i (UE) 2021/1755 oraz dyrektywy 2003/87/WE (Dz.U. L 63 z 28.2.2023, s. 1).

[8] COM(2023) 141 final.

gospodarstw domowych i przedsiębiorstw przed wstrząsem spowodowanym wzrostem cen energii, rozpoczynając od środków najmniej ukierunkowanych. Wskazała, że jeżeli przedłużenie środków wsparcia okazałoby się konieczne ze względu na wznowioną presję związaną z cenami energii, państwa członkowskie powinny znacznie lepiej niż w przeszłości ukierunkować takie środki na gospodarstwa domowe i przedsiębiorstwa w trudnej sytuacji. Komisja zaproponowała, by zalecenia fiskalne były przedstawiane w ujęciu ilościowym i zróżnicowane oraz formułowane na podstawie wydatków pierwotnych netto zgodnie z propozycją przedstawioną w jej komunikacie w sprawie kierunków reformy unijnych ram zarządzania gospodarczego[9]. Zaleciła, by wszystkie państwa członkowskie w dalszym ciągu chroniły inwestycje finansowane ze środków krajowych i zapewniały skuteczne wykorzystanie Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności i innych funduszy Unii, w szczególności w świetle zielonej i cyfrowej transformacji oraz celów dotyczących odporności. Komisja zapowiedziała, że zaproponuje Radzie wszczęcie procedur nadmiernego deficytu opartych na kryterium deficytu wiosną 2024 r. na podstawie danych dotyczących wyników budżetu za 2023 r., zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.

(8) Dnia 26 kwietnia 2023 r. Komisja przedstawiła wnioski ustawodawcze mające na celu wdrożenie kompleksowej reformy unijnych przepisów dotyczących zarządzania gospodarczego. Głównym celem wniosków jest poprawa stabilności długu publicznego i wspieranie trwałego wzrostu gospodarczego sprzyjającego włączeniu społecznemu we wszystkich państwach członkowskich, przez reformy i inwestycje. We wnioskach przewiduje się zapewnienie państwom członkowskim większej kontroli nad ich planami średnioterminowymi, a jednocześnie wprowadzenie bardziej rygorystycznego systemu egzekwowania przepisów, aby zagwarantować wywiązywanie się przez państwa członkowskie ze zobowiązań podjętych w średnioterminowych planach fiskalno-strukturalnych. Zakończenie prac legislacyjnych zaplanowano na 2023 r.

(9) W dniu 1 czerwca 2021 r. Czechy przedstawiły Komisji swój krajowy plan odbudowy i zwiększania odporności, zgodnie z art. 18 ust. 1 rozporządzenia (UE) 2021/241. Na podstawie art. 19 rozporządzenia (UE) 2021/241 Komisja oceniła adekwatność, skuteczność, efektywność oraz spójność planu odbudowy i zwiększania odporności, zgodnie z wytycznymi dotyczącymi oceny zawartymi w załączniku V do tego rozporządzenia. Dnia 8 września 2021 r. Rada przyjęła decyzję w sprawie zatwierdzenia oceny planu odbudowy i zwiększania odporności Czech[10]. Uruchomienie transz jest uzależnione od decyzji Komisji podjętej zgodnie z art. 24 ust. 5 rozporządzenia (UE) 2021/241 i stwierdzającej, że Czechy osiągnęły w zadowalający sposób odpowiednie kamienie milowe i wartości docelowe określone w decyzji wykonawczej Rady. Osiągnięcie w zadowalający sposób zakłada, że działania związane z uprzednio osiągniętymi kamieniami milowymi i wartościami docelowymi nie zostały odwrócone.

(10) W dniu 13 kwietnia 2023 r. Czechy przedłożyły swój krajowy program reform na 2023 r., a w dniu 28 kwietnia 2023 r. – swój program konwergencji na 2023 r., zgodnie z art. 8 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 1466/97. W celu uwzględnienia powiązań między tymi dwoma programami poddano je jednoczesnej ocenie. Zgodnie

---

9 COM(2022) 583 final.

10 Decyzja wykonawcza Rady z dnia 8 września 2021 r. w sprawie zatwierdzenia oceny planu odbudowy i zwiększania odporności Czech (ST 11047/21; ST 11047/21 ADD 1; ST 11047/21 COR 1).

z art. 27 rozporządzenia (UE) 2021/241 krajowy program reform na 2023 r. odzwierciedla również półroczne sprawozdania Czech z postępów w realizacji planu odbudowy i zwiększania odporności.

(11) W dniu 24 maja 2023 r. Komisja opublikowała sprawozdanie krajowe dotyczące Czech na 2023 r.[11] Oceniła w nim postępy Czech we wdrażaniu stosownych zaleceń dla tego kraju przyjętych przez Radę w latach 2019–2022 oraz podsumowała realizację planu odbudowy i zwiększania odporności przez Czechy. Na podstawie tej analizy w sprawozdaniu krajowym wskazano luki w stosunku do wyzwań, których nie uwzględniono w planie odbudowy i zwiększania odporności lub uwzględniono je jedynie częściowo, a także nowe i pojawiające się wyzwania. Oceniono w nim również postępy Czech we wdrażaniu Europejskiego filaru praw socjalnych oraz w realizacji głównych celów UE dotyczących zatrudnienia, umiejętności i ograniczania ubóstwa, a także postępy w realizacji celów ONZ w zakresie zrównoważonego rozwoju.

(12) Komisja przeprowadziła szczegółową ocenę sytuacji dla Czech na podstawie art. 5 rozporządzenia (UE) nr 1176/2011 i opublikowała jej wyniki w dniu 24 maja 2023 r.[12] Stwierdziła, że w Czechach nie występują zakłócenia równowagi makroekonomicznej. Podatność na zagrożenia odnosi się w szczególności do konkurencyjności cenowej i cen nieruchomości mieszkaniowych, lecz wydaje się, że ich znaczenie będzie niewielkie w przyszłości, ponieważ zadłużenie gospodarstw domowych jest ograniczone i oczekuje się, że inflacja będzie spadać znacznie szybciej niż średnia UE. Gospodarka dotkliwie odczuła skutki skoku cen energii oraz szybko rosnącej inflacji. Do przyspieszenia inflacji przyczynił się również poluzowany od czasu pandemii kurs polityki fiskalnej. Chociaż ogólna presja cenowa utrzymuje się na wysokim poziomie, przewiduje się, że w sytuacji spadku cen energii konkurencyjność kosztowa w przyszłości częściowo wzrośnie, w kontekście braku bezpośrednich wyzwań w zakresie stabilności zewnętrznej. Oczekuje się, że inflacja będzie spadać znacznie szybciej niż średnia w UE. Jeżeli jednak inflacja utrzyma się, może to być pewnym zagrożeniem dla konkurencyjności Czech. Niedawne pogorszenie się salda obrotów bieżących wymaga ścisłego monitorowania w przyszłości. W ostatnich latach znacznie wzrósł popyt na nieruchomości mieszkalne napędzany niskimi stopami procentowymi, wysokim wzrostem dochodów i złagodzonymi środkami makroostrożnościowymi, a podaż mieszkań nie nadążała za tym wzrostem. Ceny nieruchomości mieszkaniowych wzrosły silniej w czasie pandemii, ale w połowie 2022 r. zaczęły się obniżać w związku z wyższymi stopami procentowymi i surowszymi warunkami kredytowania. Ryzyko znacznej korekty cen nieruchomości mieszkaniowych wydaje się jednak niskie, zadłużenie gospodarstw domowych jest ograniczone, a sektor bankowy – zdrowy; jednak utrzymująca się ograniczona reakcja podaży w perspektywie średnioterminowej nadal powodowałaby wzrost cen. Konieczne są dalsze wysiłki, aby ograniczyć inflację. Do szybkiego obniżenia inflacji konieczne jest znaczne spowolnienie wzrostu popytu, co z kolei można osiągnąć dzięki wystarczająco rygorystycznej polityce pieniężnej i fiskalnej.

(13) Z danych zweryfikowanych przez Eurostat[13] wynika, że deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych Czech spadł z 5,1 % PKB w 2021 r. do 3,6 % w 2022 r., natomiast dług sektora instytucji rządowych i samorządowych wzrósł z 42,0 % PKB

11 SWD(2023) 603 final.
12 SWD(2023) 628 final.
13 Eurostat-Euro Indicators (Wskaźniki dotyczące euro, Eurostat), 47/2023, 21.4.2023.

na koniec 2021 r. do 44,1 % na koniec 2022 r. W dniu 24 maja 2023 r. Komisja opublikowała sprawozdanie na podstawie art. 126 ust. 3 TFUE[14], w którym omówiono sytuację budżetową Czech, ponieważ deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych tego państwa przekroczył w 2022 r. określoną w Traktacie wartość referencyjną wynoszącą 3 % PKB. W sprawozdaniu stwierdzono, że kryterium deficytu nie zostało spełnione. Zgodnie z komunikatem z dnia 8 marca 2023 r.[15] Komisja nie zaproponowała wszczęcia nowych procedur nadmiernego deficytu wiosną 2023 r., ale stwierdziła, że zaproponuje Radzie wszczęcie procedur nadmiernego deficytu opartych na kryterium deficytu wiosną 2024 r. na podstawie danych dotyczących wyników budżetu za 2023 r. Czechy powinny uwzględnić tę kwestię przy wykonywaniu budżetu na 2023 r. i przygotowywaniu budżetu na 2024 r.

(14) Na saldo sektora instytucji rządowych i samorządowych miały wpływ środki polityki fiskalnej przyjęte w celu złagodzenia gospodarczych i społecznych skutków wzrostu cen energii. W 2022 r. takie środki zmniejszające dochody obejmowały obniżenie akcyzy na benzynę i olej napędowy, zniesienie podatku drogowego dla przedsiębiorstw oraz obniżenie narzutu z tytułu odnawialnych źródeł energii płaconego przez użytkowników końcowych; a środki zwiększające wydatki – ryczałtowy wkład do rachunków za energię (tzw. „taryfę oszczędnościową”), wsparcie dla przemysłu dotkniętego wysokimi cenami energii oraz jednorazowy zasiłek dla dzieci. Komisja szacuje, że koszty budżetowe netto tych środków wyniosą w 2022 r. 0,7 % PKB. Na saldo sektora instytucji rządowych i samorządowych miały również wpływ koszty budżetowe tymczasowej ochrony wysiedleńców z Ukrainy, które szacuje się na 0,3 % PKB w 2022 r. Jednocześnie szacowany koszt tymczasowych środków nadzwyczajnych w związku z COVID-19 spadł z 2,0 % PKB w 2021 r. do 0,1 % PKB w 2022 r.

(15) W dniu 18 czerwca 2021 r. Rada zaleciła, by w 2022 r. Czechy[16] kontynuowały wspierający kurs polityki fiskalnej, wykorzystując m.in. impuls zapewniony przez Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności, oraz utrzymały inwestycje finansowane ze środków krajowych.

(16) Według szacunków Komisji kurs polityki fiskalnej[17] w 2022 r. był zasadniczo neutralny, na poziomie -0,1 % PKB, zgodnie z zaleceniem Rady. Zgodnie z zaleceniem Rady Czechy nadal wspierały odbudowę m.in. przez inwestycje finansowane z Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności. Wydatki finansowane z dotacji w ramach Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności oraz innych funduszy UE wyniosły 1,1 % PKB w 2022 r. (1,1 % PKB w 2021 r.). Inwestycje finansowane ze środków krajowych miały neutralny wpływ na

---

14 COM(2023) 631 final, 24.5.2023.

15 COM(2023) 141 final, 8.3.2023.

16 Zalecenie Rady z dnia 18 czerwca 2021 r. zawierające opinię Rady na temat przedstawionego przez Czechy programu konwergencji na 2021 r., Dz.U. C 304/10 z 29.7.2021, s. 10.

17 Kurs polityki fiskalnej jest mierzony zmianą wydatków pierwotnych (po skorygowaniu o działania dyskrecjonalne po stronie dochodów), z wyłączeniem tymczasowych działań nadzwyczajnych związanych z kryzysem Covid-19, lecz z uwzględnieniem wydatków finansowanych z bezzwrotnego wsparcia (dotacji) w ramach Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności oraz innych funduszy UE, w stosunku do średniookresowego wzrostu potencjalnego. Więcej szczegółowych informacji można znaleźć w ramce 1 w tablicach statystycznych w dziedzinie fiskalnej.

kurs polityki fiskalnej[18]. Jednocześnie wzrost bieżących wydatków pierwotnych finansowanych ze środków krajowych (po skorygowaniu o nowe działania po stronie dochodów) miał restrykcyjny wpływ na kurs polityki fiskalnej, który to wpływ wyniósł 0,3 pp. W związku z tym Czechy w wystarczającym stopniu kontrolowały wzrost wydatków bieżących finansowanych ze środków krajowych. Czechy utrzymały zatem inwestycje finansowane z zasobów krajowych, zgodnie z zaleceniem Rady.

(17) Scenariusz makroekonomiczny, na którym oparto prognozy budżetowe w programie konwergencji, jest realistyczny. Rząd prognozuje, że realny PKB wzrośnie w 2023 r. o 0,1 %, a w 2024 r. – o 3,0 %. W prognozie z wiosny 2023 r. również przewiduje się podobny wzrost realnego PKB – o 0,2 % w 2023 r. i o 2,6 % w 2024 r.

(18) W programie konwergencji na 2023 r. rząd oczekuje, że wskaźnik deficytu sektora instytucji rządowych i samorządowych spadnie w 2023 r. do 3,5 % PKB. Nieznaczny spadek w 2023 r. odzwierciedla głównie wyższe wydatki, takie jak dotacje związane ze środkami wsparcia w dziedzinie energii lub wyższe nakłady brutto na środki trwałe, które to wydatki są kompensowane niższym wzrostem innych pozycji wydatków i wyższymi dochodami z funduszy UE. W programie przewiduje się, że relacja długu sektora instytucji rządowych i samorządowych do PKB spadnie z 44,1 % na koniec 2022 r. do 43,5 % na koniec 2023 r. W prognozie Komisji z wiosny 2023 r. przewiduje się deficyt publiczny w wysokości 3,6 % PKB w 2023 r. Jest to zgodne z poziomem deficytu prognozowanym w programie konwergencji. W prognozie Komisji z wiosny 2023 r. przewiduje się niższy poziom relacji długu sektora instytucji rządowych i samorządowych do PKB, który na koniec 2023 r. wyniesie 42,9 %. Różnica ta wynika z prognozowanego wyższego wzrostu nominalnego PKB.

(19) Oczekuje się, że na saldo sektora instytucji rządowych i samorządowych w 2023 r. nadal będą miały wpływ środki przyjęte w celu złagodzenia gospodarczych i społecznych skutków wzrostu cen energii. Obejmują one przedłużone środki z 2022 r. (w szczególności obniżenie narzutu z tytułu odnawialnych źródeł energii płaconego przez użytkowników końcowych oraz obniżenie akcyzy na olej napędowy) oraz nowe środki, takie jak ograniczenie cen energii elektrycznej i gazu oraz wsparcie w sektorze ogrzewania. Koszt tych środków jest częściowo kompensowany przez podatki od nieoczekiwanych zysków dostawców energii, a mianowicie opłatę, którą producenci energii elektrycznej płacą od dochodów powyżej określonego poziomu cen, oraz podatek od nieoczekiwanych zysków nakładany na przedsiębiorstwa prowadzące działalność w zakresie produkcji energii elektrycznej i gazu oraz handlu nimi, górnictwa kopalnego, paliw i petrochemii. Uwzględniając te dochody, w prognozie Komisji z wiosny 2023 r. przewiduje się, że koszty budżetowe netto środków wsparcia wyniosą 1,3 % PKB w 2023 r.[19] Wydaje się, że środki z 2023 r. w większości nie są skierowane do gospodarstw domowych lub przedsiębiorstw znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji i nie zachowują one w pełni sygnału cenowego do zmniejszenia zapotrzebowania na energię i zwiększenia efektywności energetycznej. W rezultacie kwotę ukierunkowanych środków wsparcia, którą należy uwzględnić w ocenie zgodności z zaleceniem na 2023 r., szacuje się w prognozie

[18] Inne wydatki kapitałowe finansowane ze środków krajowych wniosły ekspansywny wkład w wysokości 0,4 pp. PKB, zalicza się do nich m.in. płatności na rzecz Poczty Czeskiej za świadczenie powszechnych usług pocztowych w latach 2018–2022.

[19] Podana wartość liczbowa odzwierciedla poziom rocznych kosztów budżetowych tych środków, w tym bieżących dochodów i wydatków, a także – w stosownych przypadkach – środków w zakresie nakładów inwestycyjnych.

Komisji z wiosny 2023 r. na 0,1 % PKB w 2023 r. (w porównaniu z 0,2 % PKB w 2022 r.). Prognozowane jest, że koszty budżetowe tymczasowej ochrony wysiedleńców z Ukrainy zmniejszą się o 0,1 pp. PKB w porównaniu z 2022 r.

(20) W dniu 12 lipca 2022 r. Rada zaleciła Czechom[20] podjęcie działań w celu zapewnienia, aby w 2023 r. wzrost bieżących wydatków pierwotnych finansowanych z zasobów krajowych był zgodny z ogólnie neutralnym kursem polityki[21], przy uwzględnieniu dalszego tymczasowego i ukierunkowanego wsparcia dla gospodarstw domowych i przedsiębiorstw najbardziej narażonych na podwyżki cen energii oraz dla osób uciekających z Ukrainy. Czechy powinny być gotowe do dostosowania wydatków bieżących do zmieniającej się sytuacji. Czechom zalecono również rozwijanie inwestycji publicznych na rzecz zielonej i cyfrowej transformacji oraz na rzecz bezpieczeństwa energetycznego, przy uwzględnieniu inicjatywy REPowerEU, m.in. poprzez wykorzystanie Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności oraz innych funduszy unijnych.

(21) W prognozie Komisji z wiosny 2023 r. przewiduje się, że kurs polityki fiskalnej będzie w 2023 r. restrykcyjny (+1,4 % PKB), w związku z wysoką inflacją. W 2022 r. kurs polityki fiskalnej był zasadniczo neutralny (-0,1 % PKB). Przewiduje się, że wzrost bieżących wydatków pierwotnych finansowanych ze środków krajowych (po skorygowaniu o działania dyskrecjonalne po stronie dochodów) w 2023 r. będzie mieć restrykcyjny wpływ na kurs polityki fiskalnej i wyniesie 1,2 % PKB. Obejmuje to obniżenie o 0,1 % PKB kosztów ukierunkowanych środków wsparcia dla gospodarstw domowych i przedsiębiorstw najbardziej narażonych na wzrost cen energii. Obejmuje to również niższe (o 0,1 % PKB) koszty zapewnienia tymczasowej ochrony osobom przesiedlonym z Ukrainy. Podsumowując, prognozowany wzrost bieżących wydatków pierwotnych finansowanych ze środków krajowych jest zgodny z zaleceniem Rady. Przewiduje się, że wydatki finansowane z dotacji w ramach Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności oraz innych funduszy UE wyniosą w 2023 r. 1,6 % PKB, podczas gdy inwestycje finansowane z zasobów krajowych będą miały restrykcyjny wpływ na kurs polityki fiskalnej, który to wpływ wyniesie 0,5 pp.[22] W związku z tym Czechy planują sfinansować dodatkowe inwestycje ze środków Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności oraz innych funduszy UE i nie przewidują utrzymania inwestycji finansowanych ze środków krajowych. Państwo to zamierza finansować inwestycje publiczne na rzecz zielonej i cyfrowej transformacji oraz bezpieczeństwa energetycznego takie jak poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej lub inwestycje w kolej lub usługi cyfrowe, których koszty są częściowo pokrywane z Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności oraz innych funduszy UE.

(22) Według programu konwergencji deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych zmaleje do 2,9 % PKB w 2024 r. Spadek w 2024 r. odzwierciedla głównie stopniowe wycofywanie środków wsparcia w dziedzinie energii skutkujące niższymi dotacjami oraz niższy wzrost świadczeń socjalnych w porównaniu ze

---

[20] Zalecenie Rady z dnia 12 lipca 2022 r. w sprawie krajowego programu reform Czech na 2022 r., zawierające opinię Rady na temat przedstawionego przez Czechy programu konwergencji na 2022 r., Dz.U. C 334 z 1.9.2022, s. 19.

[21] Na podstawie prognozy Komisji z wiosny 2023 r. średniookresowy (średnia z 10 lat) wzrost produktu potencjalnego Czech, wykorzystywany do pomiaru kursu polityki fiskalnej, szacuje się na 13,3 % w ujęciu nominalnym.

[22] Prognozuje się, że inne wydatki kapitałowe finansowane ze środków krajowych będą miały restrykcyjny wpływ, który wyniesie 0,1 pp. PKB.

wzrostem nominalnego PKB. W programie przewiduje się, że relacja długu sektora instytucji rządowych i samorządowych do PKB na koniec 2024 r. wzrośnie do 44,0 %. Przy uwzględnieniu środków z zakresu polityki znanych w dacie granicznej prognozy deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych w 2024 r. przewidziany w prognozie Komisji z wiosny 2023 r. ma wynieść 3,0 % PKB. Jest to zasadniczo zgodne z poziomem deficytu prognozowanym w programie. W prognozie Komisji z wiosny 2023 r. przewiduje się niższy poziom relacji długu sektora instytucji rządowych i samorządowych do PKB, który na koniec 2024 r. wyniesie 43,1 %.

(23) Program konwergencji przewiduje stopniowe znoszenie w 2024 r. większości środków wsparcia w dziedzinie energii. Komisja przyjmuje obecnie, że koszty netto środków wsparcia w dziedzinie energii wyniosą w 2024 r. 0,0 % PKB, w porównaniu z 1,3 % PKB w 2023 r. Szacunki te opierają się na założeniu, że nie dojdzie do ponownego wzrostu cen energii.

(24) W rozporządzeniu Rady (WE) nr 1466/97 wymaga się osiągnięcia rocznej korekty strukturalnego salda budżetowego prowadzącej do średniookresowego celu budżetowego, przyjmując 0,5 % PKB jako punkt odniesienia dla tej korekty[23]. Biorąc pod uwagę względy stabilności fiskalnej[24] i potrzebę zredukowania deficytu poniżej wartości referencyjnej wynoszącej 3 % PKB, odpowiednia będzie poprawa salda strukturalnego o 0,5 % PKB. Aby zapewnić taką poprawę, wzrost wydatków pierwotnych netto finansowanych ze środków krajowych[25] nie powinien przekroczyć w 2024 r. 6,0 %, co znajduje odzwierciedlenie w niniejszym zaleceniu. Przyczyni się to również do zmniejszenia inflacji bazowej, która jest znacznie wyższa od średniej w UE i która – jeżeli będzie się utrzymywać – może prowadzić do utraty konkurencyjności.

Jednocześnie należy stopniowo wycofywać pozostałe środki wsparcia w dziedzinie energii (obecnie szacowane przez Komisję na 1,3 % PKB w 2023 r.), obserwując rozwój sytuacji na rynku energii i rozpoczynając od środków najmniej ukierunkowanych; uzyskane w ten sposób oszczędności powinny zostać przeznaczone na zmniejszenie deficytu publicznego. Według szacunków Komisji doprowadzi to do wzrostu wydatków pierwotnych netto, który będzie niższy od zalecanej maksymalnej stopy wzrostu na 2024 r.

(25) Przy założeniu niezmiennego kursu polityki w prognozie Komisji z wiosny 2023 r. przewidziano, że wzrost wydatków pierwotnych netto finansowanych ze środków krajowych wyniesie w 2024 r. 3,0 %, czyli będzie niższy od zalecanej stopy wzrostu.

(26) Według programu oczekuje się, że inwestycje publiczne zmniejszą się z 4,9 % PKB w 2023 r. do 4,4 % PKB w 2024 r. Niższe inwestycje odzwierciedlają niższe

---

[23] Por. art. 5 rozporządzenia Rady (WE) nr 1466/97, w którym wymagana jest również korekta przekraczająca wartość 0,5 % PKB w przypadku państw członkowskich o poziomie długu publicznego przekraczającym 60 % PKB lub z istotnym ryzykiem dotyczącym długookresowej zdolności do obsługi długu.

[24] Komisja oszacowała, że Czechy będą potrzebować średniego rocznego wzrostu strukturalnego salda pierwotnego, wyrażonego jako odsetek PKB, o 0,15 pp., aby zapewnić utrzymanie długu publicznego na ostrożnym poziomie w perspektywie średnioterminowej. Szacunki te oparto na prognozie Komisji z jesieni 2022 r. Punktem wyjścia do tego oszacowania była prognoza deficytu i długu sektora instytucji rządowych i samorządowych w 2024 r., w której założono, że środki wsparcia w dziedzinie energii zostaną wycofane w 2024 r.

[25] Wydatki pierwotne netto definiuje się jako wydatki finansowane ze środków krajowych po skorygowaniu o działania dyskrecjonalne po stronie dochodów i z wyłączeniem wydatków z tytułu odsetek oraz cyklicznych wydatków związanych z bezrobociem.

inwestycje finansowane ze środków krajowych i inwestycje finansowane przez UE, inne niż Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności.

(27) W programie konwergencji przedstawiono średnioterminową ścieżkę fiskalną do 2026 r. W programie przewiduje się, że deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych będzie stopniowo spadać do 2,4 % PKB w 2025 r. i do 2,2 % do 2026 r. W związku z tym planuje się, że w 2024 r. deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych spadnie poniżej 3 % PKB. W programie przewidziano, że relacja długu sektora instytucji rządowych i samorządowych do PKB wzrośnie z 44,0 % na koniec 2024 r. do 45,0 % do końca 2026 r.

(28) Stabilność finansów publicznych Czech jest zagrożona w perspektywie średnio- i długoterminowej. Szereg środków fiskalnych mających trwały wpływ wprowadzonych w ciągu ostatnich 3 lat, takich jak obniżenie podstawy opodatkowania podatkiem dochodowym od osób fizycznych oraz szereg indeksacji wydatków na zabezpieczenie społeczne powyżej ustawowego minimum, doprowadziło do pogorszenia salda strukturalnego. Wzrost kosztów starzenia się społeczeństwa powoduje dodatkową presję na stabilność finansów publicznych w perspektywie średnio- i długoterminowej. Należy się spodziewać, że prognozowany dwukrotny wzrost współczynnika obciążenia demograficznego osobami starszymi[26] oraz ograniczenie wieku emerytalnego po 2030 r. doprowadzą do wzrostu wydatków na emerytury z 8,8 % PKB w 2030 r. do 11,4 % do 2050 r. Ponadto przewiduje się, że do 2070 r. wydatki publiczne na opiekę zdrowotną i opiekę długoterminową wzrosną odpowiednio o 0,9 pp. i 1,7 pp. PKB w wyniku starzenia się społeczeństwa. Do możliwych środków mających na celu poprawę stabilności finansów publicznych w perspektywie długoterminowej zalicza się dostosowanie wieku emerytalnego do wydłużenia się średniego trwania życia, zachęcanie do zwiększania aktywności zawodowej osób starszych i ograniczenie wcześniejszego przechodzenia na emeryturę, dostosowanie wskaźników indeksacji emerytur lub wprowadzanie środków mających na celu zwiększenie podaży pracy, a tym samym zapewnienie wyższych dochodów dla systemu emerytalnego.

(29) Zgodnie z art. 19 ust. 3 lit. b) i kryterium 2.2 załącznika V do rozporządzenia (UE) 2021/241 plan odbudowy i zwiększania odporności zawiera obszerny zestaw wzajemnie wzmacniających się reform i inwestycji, które mają zostać wdrożone do 2026 r. Realizacja planu odbudowy i zwiększania odporności Czech jest w toku, ale istnieje ryzyko pewnych opóźnień. Czechy złożyły 1 wniosek o płatność, który odpowiada 37 kamieniom milowym i wartościom docelowym zawartym w planie i na podstawie którego dokonano płatności w łącznej wysokości około 928 mln EUR. Aby zapewnić terminową realizację planu należy dodatkowo poprawić zdolności administracyjne oraz nadać priorytet kluczowym reformom i inwestycjom. W 2023 r. w planie mają zostać wprowadzone zmiany za pomocą addendów, aby uwzględnić rozdział dotyczący REPowerEU oraz zwiększenie bezzwrotnego wsparcia. Zgodnie z art. 14 ust. 6 rozporządzenia (UE) 2021/241 w dniu 30 marca 2023 r. Czechy wyraziły zamiar wystąpienia z wnioskiem o dodatkowe wsparcie w formie pożyczki w wysokości do 11 mld EUR w ramach Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności. Szybkie włączenie nowego rozdziału dotyczącego REPowerEU do planu odbudowy i zwiększania odporności umożliwi finansowanie dodatkowych reform i inwestycji wspierających cele strategiczne Czech w dziedzinie

[26] Zgodnie z wydanym przez Komisję sprawozdaniem na temat starzenia się społeczeństwa z 2021 r.

energii i zielonej transformacji. Systematyczne i skuteczne angażowanie władz lokalnych i regionalnych, partnerów społecznych i innych odpowiednich zainteresowanych stron pozostaje ważne dla pomyślnej realizacji planu odbudowy i zwiększania odporności, a także innych polityk gospodarczych i polityk zatrudnienia wykraczających poza zakres tego planu, ponieważ służy zapewnieniu szerokiego poczucia odpowiedzialności za cały program polityczny.

(30) W 2022 r. Komisja zatwierdziła wszystkie dokumenty programowe dotyczące polityki spójności Czech. Szybkie wdrożenie programów polityki spójności w sposób komplementarny i synergiczny w stosunku do planu odbudowy i zwiększania odporności, w tym rozdziału dotyczącego REPowerEU, ma zasadnicze znaczenie dla zapewnienia zielonej i cyfrowej transformacji, zwiększenia odporności gospodarczej i społecznej oraz osiągnięcia zrównoważonego rozwoju terytorialnego w Czechach.

(31) Oprócz wyzwań gospodarczych i społecznych uwzględnionych w planie odbudowy i zwiększania odporności Czechy mierzą się z szeregiem dodatkowych wyzwań w zakresie mieszkalnictwa, polityki energetycznej i zielonej transformacji.

(32) Przystępność cenowa mieszkań w Czechach w ciągu ostatnich 5 lat należała do najniższych w UE, przy czym sytuacja pod tym względem różni się znacznie między regionami. Wysoki wzrost cen nieruchomości utrudnia grupom o średnich dochodach zakup nieruchomości. Przyczyniło się to do zwiększenia popytu na wynajem nieruchomości, co z kolei sprawiło, że stały się one mniej przystępne cenowo. Niewielkie zasoby mieszkań socjalnych nie są ponadto w stanie zaspokoić zapotrzebowania ze strony wszystkich gospodarstw domowych o niskich dochodach i gospodarstw domowych znajdujących się w trudnej sytuacji (w 2020 r. zasoby te stanowiły 0,4 % całości zasobów mieszkalnych, w porównaniu ze średnią UE na poziomie 7–8 %[27]), a istniejące świadczenia mieszkaniowe są niedostatecznie wykorzystywane, po części z powodu związanych z tym obciążeń administracyjnych, stygmatyzacji i braku świadomości. W związku z tym liczba rodzin potrzebujących mieszkania w ostatnich latach wzrosła, co pociąga za sobą rosnące koszty dla budżetu publicznego i systemu opieki zdrowotnej. Problemy te, istniejące już wcześniej, zaostrzyły się jeszcze w następstwie pandemii COVID-19 i napływu osób uciekających przed wojną w Ukrainie. Finansowanie w ramach polityki spójności pozostaje ważnym narzędziem pilotowania i finansowania inwestycji w mieszkalnictwo socjalne, przyczyniając się w ten sposób do ochrony socjalnej i włączenia społecznego. Aby w sposób znaczący poprawić tę sytuację, konieczne są jednak inne źródła finansowania. W Czechach brakuje przepisów i kompleksowych ram dotyczących mieszkalnictwa socjalnego, co utrudnia koordynację rozdrobnionej polityki mieszkaniowej i określenie kompetencji poszczególnych organów krajowych i regionalnych. Stabilne i zrównoważone finansowanie ze źródeł krajowych, wraz z przyjęciem zachęt dotyczących mieszkań na wynajem lub mieszkań spółdzielczych, pomogłoby zwiększyć podaż przystępnych cenowo mieszkań oraz zapewnić ciągłość i zwiększenie skali takich wysiłków. Skuteczna koordynacja miałaby kluczowe znaczenie dla zwiększenia podaży mieszkań, odbudowy i renowacji istniejących lokali mieszkalnych oraz wykorzystania mieszkań stale niezamieszkanych.

(33) Od czasu rozpoczęcia rosyjskiej inwazji na Ukrainę reakcją Czech na znaczną zależność od importu paliw kopalnych z Rosji była dywersyfikacja dostaw gazu. Czechy przestały być na przykład całkowicie zależne od rosyjskich dostaw gazu

[27] Baza danych OECD dotycząca przystępnych cenowo mieszkań z 2020 r., OECD, Paryż.

i przestawiały się przede wszystkim na zróżnicowane dostawy gazu z Norwegii i import skroplonego gazu ziemnego (LNG). W kraju tym nie zmniejszono jednak zużycia paliw kopalnych, przez co jest on narażony na wysokie ryzyko zakłóceń w dostawach i skoków cen, co ma poważne negatywne skutki dla gospodarstw domowych i przemysłu. Zużycie gazu ziemnego w Czechach w okresie od sierpnia 2022 r. do marca 2023 r. spadło o 17 % w porównaniu ze średnim zużyciem gazu w tym samym okresie w ciągu poprzednich pięciu lat, co przewyższa cel, jakim była redukcja o 15 %. Czechy mogłyby kontynuować wysiłki na rzecz tymczasowego zmniejszenia zapotrzebowania na gaz do dnia 31 marca 2024 r.[28]

(34) Wdrażanie odnawialnych źródeł energii w Czechach utrzymuje się na niezmienionym poziomie, głównie ze względu na ograniczenia regulacyjne, procedury wydawania zezwoleń i ograniczoną przepustowość sieci dystrybucji. Czechy poczyniły postępy, aby zaradzić szeregowi wyzwań regulacyjnych, takich jak zniesienie wymogu posiadania licencji na wytwarzanie energii elektrycznej i pozwolenia na budowę dla mniejszych instalacji fotowoltaicznych (do 50 kWp), oraz wprowadziły zmiany w przepisach w celu ułatwienia instalacji. Konieczne są jednak dalsze wysiłki na rzecz wzmocnienia pozycji społeczności energetycznych i prosumentów energii odnawialnej; kluczowe znaczenie będzie miało wprowadzenie punktu kompleksowej obsługi dla odnawialnych źródeł energii oraz wprowadzenie obszarów docelowych, aby zwiększyć wykorzystanie energii odnawialnej poprzez zachęcanie do rozbudowy sieci energetycznej, elastyczność systemu elektroenergetycznego (np. reagowanie na zapotrzebowanie lub magazynowanie), instalacje małych systemów i inteligentnych systemów pomiarowych. Reformom regulacyjnym sieci energetycznej powinny towarzyszyć inwestycje w zwiększenie przepustowości sieci energetycznej, zachęcanie do elastyczności i wdrażania odnawialnych źródeł energii. Czechy mają ponadto silny potencjał przemysłowy w zakresie produkcji zielonych technologii i mogłyby pobudzić inwestycje w rozwój i zwiększenie skali rozwiązań przyjaznych dla klimatu i rozwiązań w zakresie dekarbonizacji w celu osiągnięcia zerowych emisji netto do 2050 r.

(35) Gwałtowny wzrost cen energii spowodowany rosyjską wojną napastniczą przeciwko Ukrainie uwypuklił potrzebę poprawy efektywności energetycznej czeskich zasobów budowlanych i rozwiązania problemu ubóstwa energetycznego. Reakcja Czech polegała na uruchomieniu programów na rzecz budynków mieszkalnych oraz pomocy osobom starszym i gospodarstwom domowym o niskich dochodach. Konieczne są jednak dalsze wysiłki na rzecz poprawy efektywności energetycznej poprzez zwiększenie jej dostępności. Mogą one przybrać formę ułatwienia dostępu administracyjnego do dotacji zarówno dla gospodarstw domowych, jak i dla przemysłu, w tym przez budowanie zdolności i umiejętności w organach publicznych. Konieczne są również kampanie informacyjne i ogólnokrajowe specjalne usługi doradcze, aby zapewnić, by społeczeństwo było świadome potrzeby ograniczenia zużycia energii i korzyści z tym związanych, oraz umożliwić osobom prywatnym i przemysłowi łatwy dostęp do dotacji. Czechy muszą ponadto przyspieszyć podnoszenie i zmianę kwalifikacji pracowników, którzy nie posiadają obecnie umiejętności potrzebnych w zakresie renowacji budynków.

(36) Zmniejszenie ekspozycji Czech na paliwa kopalne można również osiągnąć poprzez przejście na bezemisyjną kolej i inne formy mobilności bezemisyjnej. Wprowadzanie

[28] Rozporządzenie Rady (UE) 2022/1369 i rozporządzenie Rady (UE) 2023/706.

pojazdów bezemisyjnych i przyszłościowej infrastruktury ładowania i tankowania o dużej przepustowości jest jednak na niskim poziomie. Jeżeli chodzi o kwestie regulacyjne, przegląd krajowego planu działania na rzecz czystej mobilności i związane z nim zmiany regulacyjne powinny być punktem wyjścia do zapewnienia sprzyjających warunków do przejścia na mobilność bezemisyjną i usunięcia utrudniających je barier.

(37) Niedobory siły roboczej i kwalifikacji w sektorach i zawodach kluczowych dla zielonej transformacji, w tym w dziedzinie wytwarzania, wdrażania i serwisowania technologii neutralnych emisyjnie, powodują wąskie gardła w procesie przejścia na gospodarkę neutralną dla klimatu. Wysokiej jakości systemy kształcenia i szkolenia, które reagują na zmieniające się potrzeby rynku pracy, oraz ukierunkowane środki w zakresie podnoszenia i zmiany kwalifikacji mają zasadnicze znaczenie dla ograniczenia niedoborów kwalifikacji oraz promowania włączenia i realokacji siły roboczej. W celu uwolnienia niewykorzystanej podaży pracy środki te należy udostępnić zwłaszcza osobom najmocniej odczuwającym skutki zielonej transformacji oraz w sektorach i regionach najbardziej dotkniętych tą transformacją. W 2022 r. odnotowano w Czechach niedobory siły roboczej w siedmiu zawodach, które wymagają szczególnych umiejętności związanych z zieloną transformacją (np. zawód hydraulika, instalatora rur, elektryka i elektromechanika)[29].

(38) W świetle dokonanej przez Komisję oceny Rada przeanalizowała program konwergencji na 2023 r., a jej opinia[30] znajduje odzwierciedlenie w zaleceniu 1 poniżej,

NINIEJSZYM ZALECA Czechom podjęcie w latach 2023 i 2024 działań mających na celu:

1. Wycofanie obowiązujących środków wsparcia w dziedzinie energii do końca 2023 r. i wykorzystanie uzyskanych w ten sposób oszczędności do zmniejszenia deficytu publicznego. Gdyby ponowne podwyżki cen energii wymagały wdrożenia środków wsparcia, zapewnienie, by środki te były ukierunkowane na ochronę gospodarstw domowych i przedsiębiorstw znajdujących się w trudnej sytuacji, były możliwe do udźwignięcia przez budżet i zapewniały zachęty do oszczędzania energii.

   Zapewnienie rozważnej polityki fiskalnej, w szczególności poprzez ograniczenie nominalnego wzrostu wydatków pierwotnych netto finansowanych ze środków krajowych do nie więcej niż 6,0 % w 2024 r.

   Utrzymanie inwestycji publicznych finansowanych ze środków krajowych i zapewnienie skutecznej absorpcji dotacji w ramach RRF i innych funduszy UE, w szczególności w celu wspierania zielonej i cyfrowej transformacji. W okresie po 2024 r. kontynuowanie średniookresowej strategii fiskalnej polegającej na stopniowej i zrównoważonej konsolidacji, w połączeniu z inwestycjami i reformami

[29] Na podstawie sprawozdania Europejskiego Urzędu ds. Pracy (EURES 2023) „Report on labour shortages and surpluses" [Sprawozdanie dotyczące niedoborów i nadwyżek siły roboczej] z 2022 r., zawierającego dane przedłożone przez krajowe urzędy koordynacji EURES. Wymogi w zakresie umiejętności i wiedzy opierają się na europejskiej klasyfikacji umiejętności, kompetencji, kwalifikacji i zawodów (ESCO) w zakresie umiejętności na potrzeby zielonej transformacji. Przykłady są analizowane na podstawie udziału umiejętności ekologicznych ESCO w odpowiednich sektorach. Dane nie są porównywalne między państwami i obejmują wiele różnych sektorów.

[30] Na podstawie art. 5 ust. 2 i art. 9 ust. 2 rozporządzenia Rady (WE) nr 1466/97.

prowadzącymi do wyższego zrównoważonego wzrostu gospodarczego, aby osiągnąć ostrożną sytuację fiskalną w średnim okresie.

Podjęcie działań w celu zapewnienia długoterminowej stabilności finansów publicznych, w tym stabilności systemu emerytalnego.

2. Przyspieszenie tempa wdrażania planu odbudowy i zwiększania odporności, m.in. przez zapewnienie odpowiednich zdolności administracyjnych, oraz szybkie sfinalizowanie addendum, w tym rozdziału dotyczącego REPowerEU w celu szybkiego rozpoczęcia jego wdrażania. Przystąpienie do szybkiego wdrażania programów polityki spójności w sposób ściśle komplementarny i synergiczny w stosunku do planu odbudowy i zwiększania odporności.

3. Wzmocnienie oferty mieszkań socjalnych i przystępnych cenowo mieszkań, w tym poprzez przyjęcie specjalnych ram prawnych, poprawę koordynacji między różnymi organami publicznymi oraz zachęcanie do budowy nowych lokali mieszkalnych, a także do renowacji istniejących.

4. Zmniejszenie zależności od paliw kopalnych. Zwiększenie wdrażania odnawialnych źródeł energii poprzez dodatkowe inwestycje w sieci energetyczne i bezpośrednie wdrażanie mocy wytwórczej z odnawialnych źródeł energii. Usprawnienie procedur wydawania zezwoleń na odnawialne źródła energii i dostosowanie sieci energetycznej na potrzeby dostępu do odnawialnych źródeł energii poprzez dodatkowe reformy, usunięcie ograniczeń dotyczących odnawialnych źródeł energii na małą skalę oraz utworzenie punktu kompleksowej obsługi, stymulowanie elastyczności sieci energetycznych i stworzenie sprzyjających warunków dla społeczności energetycznych. Zwiększenie efektywności energetycznej systemów ciepłowniczych i zasobów budowlanych poprzez zachęcanie do gruntownych renowacji i stosowania odnawialnych źródeł ciepła, ułatwianie dostępu administracyjnego do dotacji zarówno dla gospodarstw domowych, jak i przemysłu oraz budowanie zdolności i umiejętności w zakresie organów publicznych. Promowanie upowszechnienia pojazdów bezemisyjnych i zwiększenie dostępności infrastruktury ładowania i tankowania o dużej przepustowości poprzez nowe reformy, by stworzyć warunki podstawowe do upowszechniania tych pojazdów i wdrażania infrastruktury i usuwać istniejące bariery w ich wdrażaniu. Wzmożenie wysiłków w ramach polityki mających na celu zapewnienie i nabywanie umiejętności potrzebnych do zielonej transformacji.

Sporządzono w Brukseli dnia […] r.

W imieniu Rady
Przewodniczący